

5 tips til julevasken

Gjestene kommer! Huset må skrubbes fra gulv til tak, det må tørkes støv bak bøkene i bokhylla, sengetøyet må strykes, skjegget til nissefigurene må friseres. Eller?

Av Emma Wold/ifi.no, ifi.no

Det er som om gjestene som kommer til jul er en egen rase med kresne mennesker, klare for å inspisere hver krik og krok for å sjekke om det er rent. Som om de skal åpne skapdører for inspeksjon, lukte på sengetøyet i din egen seng, og sjekke om du har tørket støv bak TV-en. Slik er det jo ikke, for folk flest i hvert fall, og å gi den moderne julevasken et dårlig rykte, har den ikke fortjent.

– Det er få høytider som samler så store mengder mennesker på en gang som jul, og vant du arrangørлотteriet har du bare noen få dager på å vaske over på nytt og gjøre huset klart for nyttårsfeiringen også, sier Charlotte Holberg Sveinsen, kreativ leder i Informasjonskontoret for farge og interiør (IFI). Her har vi samlet 5 tips til julevasken.

1: Lag en plan

Norske par krangler mer om rengjøring enn økonomi. For å spare deg, eller dere, litt tid, kan det være smart å gå igjennom de mest utsatte flatene. Hvilke rom får mest trafikk, og hvor gror det mest bakterier? Konsentrer dere om å vaske mest her – kjøkken, bad og gang er gjerne rom som er mye utsatt. Deretter er det gjerne overflatevask av gulv, ulike bordflater, og tørking av støv.

For å beholde juleroen i heimen, kan det være smart å fordele arbeidet på forhånd. Da kan dere lage en plan som er rettferdig for begge to – og det kan tas høyde for andre obligatoriske juleoppgaver som må utføres underveis.

FORDEL OPPGAVENE JEVNT: Lag en plan og fordel mellom dere begge. Hvis én får alt ansvar med bordekkning og pynt, kan det være den andre bør vaske et rom ekstra.

2: Vask gulvet riktig

Det finnes ikke ett vidundermiddel for alle gulv, snarere tvert imot. Det gjelder å vite hvilket gulv du har, og hvilken overflatebehandling det har. Laminat skal nemlig ikke vaskes på samme måte som en hardvoksoljet parkett. Er du heldig og vet gulvprodusent, kan du handle en syntetisk såpe med kjemikalier laget for akkurat ditt gulv, men hvis ikke vil det finnes mange gode tilsvarende alternativ.

Det viktigste er i hvert fall å velge såpe som ikke etterlater et fettlag på gulvet. Fett tiltrekker seg støv og skitt, og er vanskelig å vaske av igjen. Grønnsåpe, for eksempel, er egnet til mye, men ikke et typisk norsk gulv. Den har absolutt en plass i hjemmene våre, men for mange vil den stå best i en skål under sofaen – der den kan dufte aldeles nydelig.

Husk også å ikke vaske gulv med såpe som inneholder slipemidler, det kan Tom Gravdal, gulvtekniker hos Tarkett nemlig avsløre at det finnes noen som prøver seg på. – Prøver du å fjerne en flekk med denne typen såpe, lager du en helt annen type flekk. Spesielt med hardvoksoljede gulv vil du slipe vekk overflatebehandlingen.

3: Ta vare på kjøkkenet

En julemiddag med tre retter fører gjerne med seg et par ekstra timer kokkelering. Det betyr også at kjøkkenet blir utsatt for langt mer enn det pleier. Med fire gryter gående, to etasjer i ovnen,

oppvaskmaskinen halvveis igjennom syklusen, en liten eksplosjon i mikroen og vasken full av kjeler, bestikk og riskrem, er det fort gjort at noe brenner seg.

Husk at du aldri må helle fett ned i avløp, selv om det er flytende og du vil bli kvitt oppvasken så fort som mulig.

– Vil du tømme pannen for ribbefett med en gang, kan du helle det over i en tom drikkekartong, og kaste det i restavfallet. Du kan også sette pannen til side, vente til fettstørkner, og skrape det ut i matavfallet med en slikkepott, tipser Heidi Sanne hos Krefting & Co.

Ønsker du en koselig romjulsaktivitet, kan du også ta vare på ribbefettet, blande inn frø og korn, og henge ut til småfuglene i vinterkulda.

IKKE NED I VASKEN: Hell fettstørket over i en drikkekartong, hvis du vil rydde opp med en gang.

4: Fjern støv effektivt

De fleste av oss har nok prøvd å fjerne støv med en litt for bløt klut, og sett de små, grå støvpølsene ligge igjen. Videre forsøk med den bløte kluten fører bare til at de skyves over overflaten.

Ulike overflater samler støv på ulike måter. På mange overflater kommer man unna med en tørr mikrofiberklut, som fanger opp støvet. Innimellom må man gå til verks med andre metoder.

– Jeg vasker alltid med linoljesåpe, avslører Holberg Sveinsen hos IFI. – For å fjerne støv putter jeg noen dråper linoljesåpe i en sprayflaske, og fyller på med vann. Så går jeg over med en fuktig klut. Lukter nydelig!

5: La den siste hybelkaninen ligge

Jula skal være fylt med god stemning. Mens julevasken er et begrep vi gjerne bruker negativt, har vi i dag et helt annet forhold til daglig renhold enn vi hadde før i tiden. Da «julevasken» ble et begrep, var det nemlig helt andre kår, og denne beskrivelsen fra Hardangervidda setter ting i perspektiv:

«Fresvikbesta slo vatn yver golvet, sidan spadde ho ut skiten i store flak med ein rekkjespade og fór so yver med varmt vatn.»

Med andre ord, så lenge du ikke må spa skitten ut i store flak, er det kanskje helt greit å la den siste hybelkaninen ligge. Kos deg heller med julepynten, god mat, familie og venner.